

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel zawarcia Umowy

Do końca lat dziewięćdziesiątych międzynarodowa wymiana informacji przebiegała zasadniczo na podstawie dwustronnych umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. Na podstawie artykułu 26 Modelowej Konwencji Podatkowej Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) i Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) właściwe organy podatkowe umawiających się państw mogły wymieniać informacje konieczne dla poprawnego stosowania umowy podatkowej lub ustawodawstwa wewnętrznego umawiających się państw. Do 1999 r. wymiana była ograniczona jedynie do podatków objętych Konwencją. Następnie ust. 1 został rozszerzony na podatki „bez względu na ich rodzaj i nazwę nakładanych przez umawiające się państwa lub ich jednostki terytorialne albo organy lokalne.....”. Lecz system ten zawierał pewne ograniczenia. Przede wszystkim, system ten obejmuje tylko państwa związane ze sobą siecią umów podatkowych i nie dotyczy krajów (głównie rajów podatkowych), które nie zawarły takich umów.

W 1996 r. OECD podjęła działania na rzecz wypracowania środków ograniczających zakłócenia wywołane przez szkodliwą konkurencję podatkową o negatywnych skutkach dla decyzji inwestycyjnych i finansowych, a w konsekwencji dla krajowych podstaw opodatkowania. Działania te doprowadziły do opracowania w 1998 r. raportu, który ustalił trzy grupy krajów:

- 1) państwa członkowskie OECD, które zobowiązały się do wyeliminowania istniejących szkodliwych praktyk podatkowych,
- 2) raje podatkowe wymienione przez OECD, wobec których mogą być podjęte środki obronne (za definicję „raju podatkowego” podano brak podatków albo jedynie podatki nominalne oraz inne kluczowe czynniki, tj. brak skutecznej wymiany informacji, brak przejrzystości przepisów, brak faktycznej działalności),
- 3) państwa nieczłonkowskie, z którymi będzie podjęty dialog w celu zbliżenia ich do projektu.

Kolejne działania podjęte przez OECD doprowadziły do powstania listy krajów uznanych za raje podatkowe. Lista ta została sporządzona po wzajemnej wymianie opinii i po umożliwieniu danym terytoriom możliwości podjęcia zobowiązania wobec OECD zaniechania praktyk podatkowych określonych jako szkodliwe. Podejmując zobowiązanie, obszary te musiały zobowiązać się do wprowadzenia przejrzystości przepisów i skutecznej wymiany informacji. W kwietniu 2002 r. został zredagowany, przy pełnej współpracy

terytoriów, które zobowiązały się do współpracy z OECD, ostateczny tekst modelowej umowy stanowiącej wzorzec OECD dla skutecznej wymiany informacji, która ma na celu wzmocnienie międzynarodowej współpracy w celu ograniczenia unikania opodatkowania i tym samym ograniczenia skali nadużyć podatkowych.

Rzeczpospolita Polska dotychczas nie zawarła z Wyspą Man umowy o wymianie informacji w sprawach podatkowych. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie określenia krajów i terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową dla celów podatku dochodowego od osób prawnych (Dz. U. Nr 94, poz. 791), Wyspa Man znajduje się na liście krajów oraz terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową.

Przedmiotowa umowa jest jedną z trzech umów, jakie zostały podpisane z Wyspą Man. Pozostałymi są:

- Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Wyspą Man w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w odniesieniu do przedsiębiorstw eksploatujących statki morskie lub statki powietrzne w transporcie międzynarodowym;
- Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Wyspą Man w sprawie unikania podwójnego opodatkowania niektórych kategorii dochodów osób fizycznych.

Transparentna polityka w zakresie wymiany informacji po wejściu w życie Umowy spowoduje zmianę statusu Wyspy Man, tj. wykreślenie tego terytorium z listy krajów stosujących szkodliwe praktyki podatkowe.

Wyspa Man zawarła dotychczas 16 umów o wymianie informacji podatkowych, m.in. z takimi krajami jak Australia, Chiny, Dania, Finlandia, Francja, Niemcy, Islandia, Irlandia, Holandia, Norwegia, Portugalia, Stany Zjednoczone.

II. Informacje ogólne

Zgodnie z brytyjskim prawem, Wyspa Man nie jest integralną częścią Wielkiej Brytanii, niemniej jednak rząd Wielkiej Brytanii odpowiada za jej sprawy zagraniczne i obronność, zaś parlament brytyjski może uchylać akty z mocą obowiązującą również na Wyspie Man (jednak zazwyczaj nie czyni tego bez zgody parlamentu Wyspy Man). Wyspa Man nie jest

również częścią Unii Europejskiej, jednak na podstawie Protokołu nr 3 do Aktu Przystąpienia Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej do Wspólnot Europejskich – utrzymuje specjalne relacje z UE. Wyspa Man jest dependencją korony brytyjskiej i, choć nie jest członkiem Unii Europejskiej, jej terytorium należy do obszaru celnego Wspólnot Europejskich. W odniesieniu do Wyspy Man znajduje zastosowanie swoboda przepływu towarów między tą wyspą a terytorium UE. Obywatele UE i przedsiębiorstwa z siedzibą na terytorium UE objęci są zasadą narodowego traktowania na Wyspie Man. Wyspa Man posiada także własny system imigracyjny i wizowy.

Umowy o wymianie informacji podatkowych zawierane są przez Wyspę Man na podstawie upoważnienia udzielonego w tym celu przez Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej. Upoważnienie obejmuje przyjęcie zobowiązań międzynarodowych wyłącznie przez Wyspę Man, co znajduje odzwierciedlenie w preambułach zawieranych umów, w brzmieniu:

„Umawiające się Strony uzgodniły zawarcie niniejszej Umowy, nakładającej zobowiązania wyłącznie na ..... i Wyspę Man”.

Wyspa Man zobowiązała się do przyjęcia przepisów krajowych odpowiadających przepisom wspólnotowym zawartym w dyrektywie Rady 2003/48/WE z dnia 3 czerwca 2003 r. w sprawie opodatkowania dochodów z oszczędności w formie wypłacanych odsetek. Zobowiązanie to wynika z kompetencji Wyspy Man, jako podmiotu prawa międzynarodowego, do zaciągania zobowiązań międzynarodowych i nie wynika z jej obowiązków traktatowych.

III. System podatkowy Wyspy Man

System podatkowy Wyspy Man jest zasadniczo niezależny od systemu podatkowego Wielkiej Brytanii. Ze względu na niski poziom obciążeń podatkowych oraz szerokie zwolnienia podatkowe – Wyspa Man należy do grupy tzw. rajów podatkowych (offshore center).

Status rezydenta

Status rezydenta Wyspy Man jest uregulowany ustawowo i oparty na zasadach standardowo stosowanych przez systemy prawne. Status ten można m.in. uzyskać dzięki częstym wizytom

na Wyspie Man. Umożliwiająca to koncesja w zakresie krótkoterminowej rezydencji, która umożliwia nabycie statusu rezydenta przez osoby posiadające własną nieruchomość na Wyspie Man – pozwala na pobyt na Wyspie Man przez nie więcej niż 4 miesiące w roku, w jakichkolwiek kolejnych dwóch latach, pod warunkiem braku zobowiązań z tytułu podatku dochodowego na Wyspie Man.

Osoby fizyczne posiadające status rezydenta są zobowiązane do wypełnienia rocznej deklaracji o dochodach uzyskanych globalnie. W zakresie łącznego opodatkowania małżonków wymagane jest specjalne oświadczenie podatników.

Wynagrodzenia z związane z zatrudnieniem oraz emerytury uzyskiwane ze źródeł na Wyspie Man podlegają wliczeniu do dochodu w bieżącym roku; dochody z tzw. samozatrudnienia i inwestycji są wliczane do dochodu roku poprzedniego.

Podatki bezpośrednie

Zarówno osoby fizyczne, jak i przedsiębiorstwa posiadające status rezydenta Wyspy Man, dla celów podatkowych w zakresie podatków bezpośrednich, są całkowicie niezależne od systemu podatkowego Wielkiej Brytanii.

– opodatkowanie dochodów osób fizycznych

Podatek od dochodów osobistych (personal income tax) na Wyspy Man wynosi:

- (i) standardowa stawka 10 %,
- (ii) podwyższona stawka 18 %,

przy czym występuje limit opodatkowania łącznych dochodów w wysokości 100 tys. GBP na osobę. Wprowadzenie limitu opodatkowania zachęciło zasobne osoby oraz rodziny dysponujące znaczącymi kapitałami do osiedlenia się na Wyspie Man (spowodowało to szokowy wzrost cen nieruchomości).

W zakresie opodatkowania dochodów osób fizycznych występują znaczące ulgi i zwolnienia podatkowe w zakresie np. spłat oprocentowania, w tym oprocentowania kredytów hipotecznych. Zwolnienia podatkowe określone są corocznie w ustawie budżetowej Wyspy Man.

Na Wyspie Man występują dwie formy podatku lokalnego pobieranego u źródła:

- (i) tzw. „pay as you earn”, zwanego także jako Income Tax Instalment Payment – jest on potrącany z wypłat dokonywanych przez pracodawców oraz
- (ii) 18% podatek od dochodów wypłacanych na rzecz osób niebędących rezydentami Wyspy Man (nie jest potrącany w przypadku odsetek bankowych, odsetek towarzystw budowlanych, dywidend pochodzących od określonych notowanych spółek).

Dyrektywa dotycząca opodatkowania oszczędności (European Savings Tax Directive) obowiązuje na Wyspie Man, z możliwością wystąpienia o opcję sumy zwolnionej z opodatkowania/potrącenia podatku u źródła. Dyrektywa ta ma zastosowanie do osób fizycznych będących rezydentami UE, w zakresie dochodów osiągniętych z oszczędności posiadanych w innych krajach UE.

– opodatkowanie dochodów osób prawnych, w tym przedsiębiorstw

W zakresie opodatkowania dochodów osób prawnych, w tym prowadzących działalność gospodarczą, Wyspa Man przyjęła stawkę podatkową 0 %. Wyższa stawka podatkowa 10 % ma zastosowanie do określonych przedmiotów działalności gospodarczej, w szczególności w zakresie działalności bankowej.

W ustawie budżetowej z 2005 r. ogłoszono wprowadzenie stawki 0 % w odniesieniu do np.: zakwaterowania turystycznego, produkcji filmowej i telewizyjnej, rolnictwa, rybołówstwa oraz produkcji przemysłowej. Ponadto stawka podatkowa 0 % obowiązywała już wcześniej w zakresie: działalności ubezpieczeniowej, w przemyśle okrętowym, usługach zarządzania funduszami i działalności lotniczej.

Ustawa budżetowa z 2006 r. od dnia 1.04.2006 r. wprowadziła zasadę stosowania stawki podatkowej 0 % do dochodów wszystkich rezydentów oraz nierezydentów, w zakresie nie uregulowanej odrębnymi przepisami prawnymi działalności handlowej – zgodnie ze Zmodyfikowaną Strategią Podatkową.

Ponadto w 2006 r. została przeprowadzana największa od 75 lat zmiana prawa spółek (Company Law), która wprowadziła nowy instrument tzw. Manx Corporate Vehicle – nowoczesny, elastyczny kosztowo-efektywny instrument dla tworzenia gospodarczych podmiotów prawnych. Nowoczesny system rejestracji przedsiębiorstw umożliwił szybki i efektywny dostęp do danych firm lokalnym oraz międzynarodowym użytkownikom.

Otoczenie podatkowe dla podmiotów prawnych stworzyło opinię o Wyspie Man jako doskonałym globalnym centrum zarządzania przedsiębiorstwami oraz centrum usług dla firm.

– opodatkowanie zakładów ubezpieczeniowych

Od kwietnia 2007 r. firmy ubezpieczeniowe są opodatkowane wg stawki 0 %.

– opodatkowanie szczególnego typu przedsiębiorców – fundusze powiernicze

W zakresie opodatkowania funduszy powierniczych (trusts) – jeżeli zarówno ustanawiający fundusz (settlor), jak i beneficjent mają status rezydenta Wyspy Man, są zobowiązani do zapłacenia podatku w wysokości 18 % dochodu, który nie jest przekazywany beneficjentowi.

Natomiast jeżeli settlor i beneficjent mają status nierezydenta Wyspy Man powiernik nie ma obowiązku podatkowego, w przypadku uzyskania dochodów innych niż (i) z tytułu zaakceptowanych odsetek oraz (ii) dywidend powstałych ze źródeł poza Wyspą Man. Generalnie opiera się to na zasadzie, że nierezydent nie ma zobowiązań podatkowych na Wyspie Man związanych z dochodami powstałymi poza Wyspą Man.

Dla przedsiębiorców Wyspy Man ma szeroki zakres pakietów finansowych dostępnych w zakresie działalności korporacyjnej, jak i powiernictwa – korzystnych z punktu widzenia zobowiązań podatkowych.

– inne podatki

Brak jest na Wyspie Man opodatkowania spadków, dochodów kapitałowych oraz podatku majątkowego, a także premii ubezpieczeniowej.

Usługi finansowe na Wyspie Man – bankowość i działalność ubezpieczeniowa

Bankowość

Bankowość Wyspy Man jest zdominowana przez oddziały oraz spółki zależne głównych brytyjskich banków, w tym szczególnie banków clearingowych, a także innych banków zagranicznych i spółki zależne brytyjskich towarzystw budowlanych.

Walutą Wyspy Man jest GBP, jednak transakcje są przeprowadzane w wielu innych głównych walutach. Generalnie system bankowy jest podobny do brytyjskiego – podobny zakres usług finansowych, stopy procentowe są zbliżone do występujących na rynku pieniężnym w Londynie, konkurencyjne dochody kapitałowe są dostępne we wszystkich głównych walutach.

Większość banków oferuje szeroki zakres usług, w tym treasury, zarządzanie inwestycyjne, administrowanie funduszami powierniczymi. Wielu inwestorów wybierających Wyspę Man jest zainteresowanych prowadzeniem działalności czy inwestowaniem w GBP, jednak poza Wielką Brytanią. Korzystają oni na Wyspie Man z profesjonalnych doradców zarządzających ich inwestycjami i zabezpieczających aktywa; oferowana jest również bankowość indywidualna typu tailor-made portfolios; znaczącymi klientami są brytyjscy nierezydenci, wielu wcześniejszych brytyjskich podatników, w tym tzw. ekspaci pracujący zagranicą, a także osoby uzyskujące renty kapitałowe na Wyspie Man.

Na Wyspie Man ulokowały się fundusze powiernicze, w tym prywatne, zapewniające inwestorom dużą dyskrecję, używające instrumentów dla planowania podatkowego oraz ochrony aktywów. Zasadniczymi sprawami dla działalności funduszy powierniczych są bezpieczeństwo, zaufanie i trwałość, a Wyspa Man jest najbardziej sprzyjającą jurysdykcją dla administrowania tym funduszami (świadczy o tym ich liczebność).

Trusty regulowane są na Wyspie Man przez (a) Trust Act z 1995 r. oraz (b) Purpose Trust Act z 1996 r. (poprzednio obowiązywał Trustee Act z 1961 r., zbliżony do ustawodawstwa brytyjskiego, który został zastąpiony przez ww. regulacje).

Ubezpieczenia

Sektor ubezpieczeń na Wyspie Man składa się z dwóch głównych segmentów:

- (i) ubezpieczenia typu captive insurance – ubezpieczenia specyficznych towarzystw ubezpieczeniowych należących do jednego podmiotu gospodarczego, grupy zawodowej lub grupy firm powiązanych, których głównym celem działalności jest zabezpieczanie ryzyk: (i) nieubezpieczalnych na rynku tradycyjnym oraz (ii) ubezpieczeń na rzecz właścicieli tych zakładów ubezpieczeniowych; są one używane do tzw. alternatywnego transferu ryzyka (Alternative Risk Transfer), co umożliwia ich właścicielom m.in. obniżenie poziomu składki ubezpieczeniowej, poprawę bilansu firmy – ubezpieczenie

ryzyk nieubezpieczalnych, udział w zyskach technicznych w niskopodatkowych centrach, planowanie podatkowe oraz podwyższenie zdolności kredytowej (cash flow). Zgodnie z nowym ustawodawstwem wprowadzonym w 1995 r. mogą być także redomicilowane na Wyspie Man z obszarów innych jurysdykcji. Segment ten szczególnie silnie rozwija się obecnie na Wyspie Man;

- (ii) międzynarodowe ubezpieczenia na życie – przede wszystkim klientami tego segmentu rynku są tzw. ekspaci osiągający wysokie zarobki, w tym w formie bonusów – do nich adresowane są innowacyjne produkty inwestowania oszczędności. Firmy ubezpieczeniowe działające w tym segmencie rynku są pod ścisłym nadzorem aktuarialnym. Zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem – Life Assurance (Compensation of Policyholders) Regulations 1991 – Wyspie Man zapewnia ochronę beneficjentów z tytułu tych polis ubezpieczeniowych w 90 % zobowiązań zakładów ubezpieczeniowych.

Zasady nadzoru finansowego

Nadzór nad działalnością bankową oraz ubezpieczeniową jest sprawą zasadniczą dla umacniania pozycji Wyspy Man jako globalnego centrum finansowego (zapewnienie odpowiednich regulacji prawnych oraz nadzoru).

Zadania te są wykonywane przez powołane przez Parlament Wyspy Man instytucje nadzoru:

- Financial Supervision Commission (FSC) – powstała w 1983 r.,
- Insurance and Pension Authority (IPA) – powstała w 1986 r.

Statutowym celem tych instytucji jest ochrona interesu depozytariuszy, inwestorów oraz beneficjentów polis ubezpieczeniowych oraz dobrego imienia Wyspy Man.

W 1988 r. Wyspa Man wzmocniła pozycję inwestorów, implementując brytyjski Financial Supervision Act. Miało to potwierdzać wysoki status Wyspy Man wśród globalnych centrów finansowych.

Zwalczanie przestępstw finansowych

Dla zabezpieczenia wiarygodności jako globalnego centrum finansowego, Wyspa Man szczególną wagę przykładła do sprawnego funkcjonowania systemu zwalczania przestępstw finansowych. Działa tam specjalny departament rządowy – Financial Crime Unit. Jest to jednostka bardzo dobrze wyposażona technicznie, z najwyższej klasy analitykami, księgowymi oraz personelem wspierającym. Obsługa prawna tej jednostki jest zapewniana do Biura Prokuratora Generalnego (Attorney General's office). Departament ten ma wydzielony budżet na prowadzenie statutowej działalności.

Departament ten ściśle współpracuje zarówno z lokalnymi regulatorami, jak i międzynarodowymi agencjami.

Współpraca międzynarodowa organów nadzoru finansowego Wyspy Man

Organy nadzoru finansowego na Wyspie Man blisko współpracują z międzynarodowymi instytucjami do zwalczania przestępstw finansowych, w tym Offshore Group of Banking Supervisors czy Offshore Group of Insurance Supervisors.

Wyspa Man blisko współpracuje z United Nations Office for Drug Control and Crime Prevention, w szczególności wspierając Offshore Initiative.

W zakresie standardów bankowości FSC współpracuje z międzynarodowymi organizacjami ustalającymi takie standardy – Wyspa Man jest członkiem Offshore Group of Banking Supervisors of the Basel Committee on Banking Supervision oraz IOSCO.

System ochrony danych osobowych

Na Wyspie Man działa specjalny urząd ochrony danych – Office of Data Protection Supervision oraz obowiązuje szczególny reżim prawny – Data Protection Act z 2002 r. Przepisy te weszły w życie z dniem 01.04.2003 r., zastępując obowiązujące wcześniej ustawodawstwo z 1986 r.

Obowiązujące obecnie przepisy w zakresie ochrony danych osobowych spełniają kryteria określone dyrektywą dotyczącą ochrony danych (European Data Protection Directive 95/46/EC), a także późniejszych regulacji wspólnotowych.

Przepisy te są też zasadniczo zgodne z regulacją brytyjską – UK's Data Protection Act z 1998 r.

IV. Krótka charakterystyka przepisów Umowy

Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Wyspą Man została przygotowana w oparciu o Modelową Umowę OECD o wymianie informacji w sprawach podatkowych.

Podatki, których dotyczy Umowa

W przypadku Polski jest to podatek dochodowy od osób prawnych oraz podatek dochodowy od osób fizycznych.

W przypadku Wyspy Man: podatki od dochodu lub zysku.

Właściwość organów

Artykuł 2 wyjaśnia, iż Strona proszona o pomoc nie jest zobowiązana do udzielenia informacji, które nie znajdują się w posiadaniu jej organów, lub też nie znajdują się w posiadaniu lub pod nadzorem osób pozostających w ich właściwości miejscowej.

Obowiązek Strony proszonej o pomoc do dostarczenia informacji nie jest jednakże ograniczony przez miejsce zamieszkania, siedzibę lub obywatelstwo osoby, której informacje dotyczą lub przez miejsce zamieszkania, siedzibę lub obywatelstwo osoby posiadającej bądź sprawującej nadzór nad informacjami będącymi przedmiotem wniosku.

Określenie „organy” w powyższym artykule dotyczą wszystkich agencji rządowych, niemniej jednak Strona proszona o pomoc nie powinna być zobowiązana do dostarczenia informacji będących w posiadaniu „organów”, jeżeli miały miejsce okoliczności opisane w artykule 9.

Odesłanie do przepisów wewnętrznych umawiających się Stron

Treść artykułu 4 ust. 2 jest uregulowaniem funkcjonującym zarówno w Modelowej Umowie OECD o wymianie informacji w sprawach podatkowych, jak i Modelowej Konwencji OECD w sprawie dochodu i majątku (odpowiednik artykułu 3 ust. 2), a także jest zamieszczany w zdecydowanej większości zawieranych przez Polskę umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. Powyższe uregulowanie odnosi się do ogólnych zasad interpretacji określeń stosowanych w Umowie, które nie są w niej zdefiniowane. Z uwagi na fakt, iż umowy podatkowe zawierane są przez jurysdykcje o różnych systemach podatkowych, ich treść jest swoistym kompromisem, zawierającym przy uwzględnieniu dość dużego stopnia uogólnienia. Konieczność uwzględnienia w umowie podatkowej definicji każdego z terminów w niej

występujących, doprowadziłyby prawdopodobnie do braku możliwości jej zawarcia, właśnie z uwagi na duże różnice w systemach prawnych obu stron umowy. Z tego względu, umowy podatkowe delegują definiowanie większości pojęć do prawa wewnętrznego, gdyż jest to jedyna możliwość uwzględnienia jego specyfiki. Należy również wspomnieć, iż odesłanie w zakresie definicji pojęć do prawa wewnętrznego obu stron jest uzasadniona długotrwałą procedurą zmiany umowy międzynarodowej. Średni okres funkcjonowania takiej umowy wynosi ok. 30 lat. Przy ciągłej ewolucji systemów podatkowych, zmiany w prawie wewnętrznym mogłyby spowodować brak możliwości efektywnego stosowania umowy międzynarodowej, z uwagi na funkcjonowanie sprzecznych lub różnych definicji w obu aktach prawnych. Mimo prymatu umowy nad prawem wewnętrznym, definicja zawarta w umowie, odnosząca się do nieistniejących już w praktyce rozwiązań, nie spełniłaby zamierzonej funkcji. Zatem międzynarodowe umowy podatkowe definiują wyłącznie pojęcia o charakterze fundamentalnym, niezbędne do ich funkcjonowania i zachowania intencji umawiających się stron.

Wymiana informacji

Umowa ogranicza się do wymiany na żądanie (artykuł 5) i nie obejmuje wymiany spontanicznej lub automatycznej. Zapisy dotyczące wymiany automatycznej i spontanicznej nie zostały zamieszczone w umowie z uwagi na fakt, iż administracja Wyspy Man nie jest przygotowana do prowadzenia współpracy tego rodzaju.

Artykuł 5 zawiera ogólną zasadę, że właściwy organ Strony proszonej o pomoc na żądanie Strony wnioskującej udziela informacji dla celów określonych w artykule 1. Informacje będą wymieniane bez względu na to, czy Strona proszona o pomoc potrzebuje ich dla własnych celów podatkowych, jak również niezależnie od tego, czy czyn podlegający dochodzeniu stanowi przestępstwo na podstawie prawa Strony proszonej o pomoc, która jest zobowiązana do podjęcia wszelkich starań w celu dostarczenia informacji Stronie wnioskującej. Artykuł zawiera także m.in. uregulowania zobowiązujące umawiające się Strony do przekazania żądanych informacji, w formie zeznań świadków i uwierzytelnionych kopii oryginalnych dokumentów oraz informacji pochodzących z banków, innych instytucji finansowych oraz od wszelkich osób.

Artykuł 5 ust. 2 zobowiązuje Stronę proszoną o pomoc do podjęcia wszelkich działań mających na celu dostarczenie wnioskowanych informacji. Celem powyższego przepisu jest

zapewnienie, by Strona proszona o pomoc nie odmawiała pomocy administracyjnej partnerowi umownemu z uwagi na brak wewnętrznego interesu w posiadaniu danej kategorii informacji. Ma to przede wszystkim znaczenie w odniesieniu do tzw. rajów podatkowych, gdzie przy braku podatków dochodowych, informacje dotyczące dochodów rezydentów i nierezydentów nie są gromadzone przez właściwe organy państwa.

Nie zachodzi również w tym przypadku niebezpieczeństwo wykroczenia poza zasady obowiązujące w demokratycznym państwie prawa. Określenie „środki gromadzenia informacji” zostało zdefiniowane w artykule 4 ust. 1 lit. n umowy, są to: „przepisy prawa oraz procedury administracyjne lub sądowe umożliwiające umawiającej się Stronie uzyskiwanie i przekazywanie informacji będących przedmiotem wniosku.”

Również artykuł 1 umowy szczegółowo definiuje zakres wymienianych informacji. Informacje będą wymieniane wyłącznie w celu weryfikacji i prawidłowego wdrażania obowiązków podatkowych w gospodarczych relacjach Polska – Wyspa Man, zatem nie występuje niebezpieczeństwo naruszenia klauzuli porządku publicznego bądź powołania się na niniejsze zdanie w sposób nieuprawniony.

Obowiązek uchylenia tajemnicy bankowej ma duże znaczenie w procesie weryfikacji przez organ podatkowy prawidłowości deklarowanej podstawy opodatkowania, w odniesieniu do dochodów uzyskanych za granicą. Zobowiązanie do przekazania stosownych informacji przez instytucje bankowe i finansowe wynika z artykułu 82 § 3 oraz artykułu 182 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa. Natomiast wymiana informacji podatkowych z administracjami innych państw przebiega w oparciu o treść działu VIIA ww. ustawy oraz zawartych umów międzynarodowych.

Kontrola podatkowa za granicą

Zapisy dotyczące kontroli podatkowej są rozwinięciem mechanizmów efektywnej wymiany informacji. Z uwagi na niezależność umawiających się Stron, artykuł 6 umowy wprowadza dużą uznaniowość Strony goszczącej przedstawicieli partnera umownego w kwestii czynności podejmowanych na jej terytorium. Przesłuchiwanie osób i badanie dokumentów przez przedstawicieli obcej jurysdykcji może mieć miejsce wyłącznie na zasadach określonych w prawie wewnętrznym Strony goszczącej, a także za zgodą podatnika. Natomiast możliwość obecności przedstawicieli partnera umownego podczas kontroli podatkowej przebiega

wyłącznie za zgodą i na zasadach określonych przez właściwe władze państwa prowadzącego kontrolę.

Warunki odrzucenia wniosku o dostarczenie informacji

Artykuł 7 Umowy zawiera zwyczajowe powody odmówienia udzielenia informacji, jakie można znaleźć w innych międzynarodowych aktach dotyczących wymiany informacji.

Poufność

Zapis dotyczący poufności przekazywanych informacji jest niezmiernie ważnym elementem umowy o wymianie informacji podatkowych. Jego celem jest zabezpieczenie praw i interesów podatnika w toku weryfikacji podstawy opodatkowania.

Koszty

Na wniosek przedstawicieli Wyspy Man przyjęto w Umowie podział kosztów na zwykłe i nadzwyczajne. Taki podział wynika z różnicy w wielkości administracji Stron Umowy – czynności podejmowane w toku zwykłych czynności przez polską administrację mogą przekroczyć możliwości finansowe i kadrowe wielokrotnie mniejszej administracji Wyspy Man. W związku z powyższym, w Protokole do Umowy określono katalog przykładowych kosztów, które będą ponoszone przez Stronę wnioskującą.

Procedura Wzajemnego Porozumiewania się

W przypadku powstania problemów lub wątpliwości pomiędzy Umawiającymi się Stronami dotyczących stosowania lub interpretacji niniejszej Umowy, właściwe organy dołożą wszelkich starań aby rozwiązać problem w drodze wzajemnego porozumienia. Oprócz powyższego porozumienia, właściwe organy Stron mogą uzgodnić procedury, które będą użyte w przypadkach zastosowania przepisów Umowy dotyczących wymiany informacji na wniosek, automatycznej wymiany informacji, dochodzenia podatkowego za granicą oraz kosztów związanych z udzieleniem pomocy. W każdym przypadku procedura wzajemnego porozumiewania się jest procedurą szczególną, pozostającą poza prawem wewnętrznym. Artykuł 11 daje stronom umowy możliwość rozwiązania sporów na szczeblu międzynarodowym.

Protokół do Umowy

Jak wspomniano w punkcie uzasadnienia dotyczącym kosztów, z uwagi na różnice w wielkości administracji, wywiązywanie się z zobowiązań umownych może stanowić znaczne obciążenie finansowe dla Wyspy Man. W związku z powyższym, w Protokole do Umowy określono otwarty katalog kosztów nadzwyczajnych, które będą ponoszone przez Stronę wnioskującą o pomoc. Do kosztów tych należą m.in. koszty kopiowania i transportu dokumentów, przesłuchań świadków, zatrudniania prawników w ewentualnych sporach sądowych. W Protokole określono również graniczną kwotę 500 euro, w odniesieniu do jednego wniosku. Powyżej tej kwoty, Strona wnioskująca zobligowana jest do podjęcia decyzji o zasadności dalszego postępowania i pokrycia jego kosztów.

Pkt 2 Protokołu został zamieszczony z uwagi na rozbieżności w prawie wewnętrznym umawiających się Stron. Na Wyspie Man postępowanie podatkowe może toczyć się w sprawie o przestępstwo podatkowe, bez rozstrzygnięcia o winie podatnika. W Polsce daną sprawę można określić jako sprawę o przestępstwo podatkowe nie wcześniej, niż po prawomocnym orzeczeniu Sądu na podstawie Kodeksu karnego skarbowego, kiedy postępowanie podatkowe jest już zakończone. Przepis pkt 2 Protokołu wprowadzono w celu zapewnienia porównywalnego dostępu do informacji po stronie Polski i Wyspy Man.

V. Skutki wejścia w życie Umowy

Skutki finansowe

Wejście w życie Umowy nie będzie miało ujemnego skutku dla dochodów sektora finansów publicznych. Umowa będzie skutecznym narzędziem weryfikacji deklarowanych podstaw opodatkowania przez podatników osiągających dochody w relacjach z Wyspą Man, zatem jej wejście w życie, również z uwagi na jej prewencyjny charakter, będzie miało pozytywny wpływ na wysokość dochodów budżetowych Skarbu Państwa.

Skutki społeczne i gospodarcze

Z uwagi na przeznaczenie umowy, nie przewiduje się jej skutków na płaszczyźnie społecznej i gospodarczej.

Skutki polityczne

Zawarcie umowy o wymianie informacji podatkowych z Wyspą Man może być ważnym krokiem w kierunku rozwoju dwustronnej współpracy podatkowej. Efektywne

funkcjonowanie takiej umowy w następnych latach podatkowych może stanowić podstawę do podjęcia rozmów zmierzających do zawarcia pełnej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania z Wyspą Man.

VI. Tryb związania się przez Rzeczpospolitą Polską Umową

Zgodnie z artykułem 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. Nr 39, poz. 443, z późn. zm.) związanie Umową nastąpi w drodze ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, ponieważ Umowa ta spełniać będzie przesłanki określone w artykule 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z 2001 r. Nr 28, poz. 319, z 2006 r. Nr 200, poz. 1471 oraz z 2009 r. Nr 114, poz. 946).

Procedura ratyfikacji za zgodą wyrażoną w ustawie została przewidziana z uwagi na elementy umowy, które dotyczą spraw uregulowanych w ustawie lub w których Konstytucja wymaga ustawy. Są to:

- artykuł 1 Umowy, który m.in. stwierdza, iż „Prawa i środki ochrony zagwarantowane osobom przez ustawodawstwo lub praktykę administracyjną Strony proszonej o pomoc będą nadal stosowane, o ile nie ograniczają one nadmiernie lub nie opóźniają efektywnej wymiany informacji.” Powyższe oznacza, iż w przypadku gdy prawa przyznane prawem wewnętrznym osobom są przez nie wykorzystywane do nieuzasadnionego ograniczania lub opóźniania efektywnej wymiany informacji, w takim przypadku zapisy umowne mają pierwszeństwo w stosunku do tego rodzaju uprawnień;
- artykuł 6 ust. 2 Umowy, który może stanowić samoistną podstawę prawną dla udzielenia zgody na obecność przedstawicieli drugiej Strony w trakcie polskiej kontroli podatkowej;
- artykuł 5 ust. 4 Umowy, który obliguje Strony Umowy do przekazywania informacji bankowych objętych ochroną ustawową;
- artykuł 8 Umowy dotyczy kwestii poufności przekazywanych informacji.

Ponadto należy stwierdzić, iż w przypadku Konwencji o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach podatkowych, sporządzonej w Strasburgu dnia 25 stycznia 1988 r., regulującej kwestie wymiany informacji podatkowych, zastosowano analogiczną kwalifikację dla umowy międzynarodowej ratyfikowanej za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie.

Podmioty prawa krajowego, których dotyczy Umowa

Minister Finansów będzie sprawował nadzór nad realizacją Umowy.

Przepisy Umowy będą miały zastosowanie do organów polskiej administracji podatkowej stosujących postanowienia Umowy w stosunkach gospodarczych pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Wyspą Man.

Umowa służy weryfikacji podstaw opodatkowania i prawidłowej realizacji ustaw:

- ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307, z późn. zm.) – podmiot i przedmiot opodatkowania, źródła przychodów, zwolnienia przedmiotowe, podstawa obliczenia i wysokość podatku, pobór podatku lub zaliczek na podatek przez płatników, szczególne zasady ustalania dochodu,
- ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654, z późn. zm.) – podmiot i przedmiot opodatkowania, przychody, koszty uzyskania przychodów, zwolnienia przedmiotowe, podstawa opodatkowania i wysokość podatku, pobór podatku,

Ponadto, następujące akty prawne związane są z przedmiotowym projektem:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.) – informacje podatkowe, kontrola podatkowa, tajemnica skarbowa, wymiana informacji podatkowych z innymi państwami,
- ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954, z późn. zm.) – udzielanie pomocy obcemu państwu oraz korzystanie z jego pomocy przy dochodzeniu należności pieniężnych,
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214 i Nr 53, poz. 273) – postępowania kontrolne,
- ustawa z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765, z późn. zm.) – przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe przeciwko obowiązkom podatkowym,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.) – przekazywanie danych osobowych do państwa trzeciego,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.) – ujawnianie informacji stanowiących tajemnicę bankową.

Skutki prawne wejścia w życie Umowy

Umowa stanie się częścią funkcjonujących już w Polsce mechanizmów wymiany informacji podatkowych. Po jej wejściu w życie rozszerzeniu ulegnie zakres terytorialny jurysdykcji, z którymi Polska prowadzi efektywną wymianę informacji podatkowych.

Postanowienia projektu Umowy nie są sprzeczne z obowiązującym w Polsce ustawodawstwem ani z prawem Unii Europejskiej.